

ধানৰ পৰিবেশতন্ত্ৰ

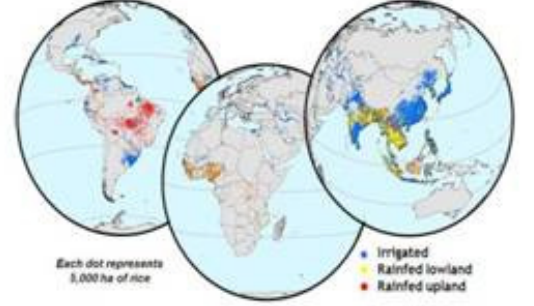
www.rkbassam.in

পাতনি:

বিশ্বৰ এশতকৈয়ো অধিক দেশ আৰু কহল পাৰিপাৰ্শ্বিকতাত ধানৰ খেতি কৰা হয়। দ' পথাৰত পানী জমা হোৱা বাবে জলজ উদ্ভিদ হোৱা হেতুকে ধানৰ খেতি কৰিব পাৰি। বিশ্বৰ মুঠ ধানৰ উৎপাদনৰ ৯০ শতাংশ ধান এছিয়া মহাদেশৰ সৰু সৰু পথাৰ বোৰত পানী জমা কৰি খেতি কৰা হয়।

ধানৰ পৰিবেশতন্ত্ৰ:

মাটিত থকা পানীৰ উপস্থিতি অনুযায়ী ধান খেতি কৰা মাটিক বিভিন্ন ভাগত ভাগ কৰাকে ধানৰ পৰিস্থিতিতন্ত্ৰ বোলে। এনে পৰিস্থিতিতন্ত্ৰ সমূহ হ'ল - জলসিঞ্চিত দ' মাটি, বৰষুণ নিৰ্ভৰশীল দ' মাটি আৰু বৰষুণ নিৰ্ভৰশীল বাম মাটি।

জলসিঞ্চিত দ' মাটি:

জলসিঞ্চিত দ' মাটি অসমত প্ৰায় ৪ লাখ হেক্টৰ আৰু এই পৰিমাণ মুঠ ধান খেতি কৰা মাটিৰ ১৫ শতাংশ। এই অঞ্চলত গড় ধানৰ উৎপাদন প্ৰতি ২০-২৫ মৌন প্ৰতি বিঘা।

বৰষুণ নিৰ্ভৰশীল দ' মাটি:

বৰষুণ নিৰ্ভৰশীল দ' মাটিত জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা আৰু অতিৰিক্ত পানী নিষ্কাশনৰ ব্যৱস্থা নাথাকে। ইয়াৰ ফলত সময় সাপেক্ষে অঞ্চলভিত্তিক খৰাং, বানপানী আদি সমস্যাবে আক্ৰান্ত হয়। অসমত প্ৰায় ১৮ লাখ হেক্টৰ মাটি কালি এই অঞ্চলৰ অন্তৰ্ভুক্ত। ইয়াৰ প্ৰায় ৫ নিযুত হেক্টৰ মাটি সঘনাই বানাক্ৰান্ত অঞ্চল।

বৰষুণ নিৰ্ভৰশীল বাম মাটি:

এই অঞ্চলত ধান খেতি গুৰুতৰ মাটিত কৰা হয় আৰু মাটি প্ৰস্তুত কৰোতে বোকা কৰা নহয় অথবা ধানৰ গা-গছ বৃদ্ধিৰ সময়ত পানী যোগান ধৰা নহয়। ওখ ভূমিৰ ক্ষেত্ৰত মাটি অবস্থানিক গাঁঠনি, সমতলৰ পৰা এচলীয়া, নিম্ন উচ্চতাৰ পৰা উচ্চ উচ্চতা আৰু উৰ্বৰতা অধিক সাৰুৱাৰ পৰা কম সাৰুৱা পোৱা যায়। এই অঞ্চলৰ গড় উৎপাদন অতি কম।

Rice Fact Sheet

ধানৰ পৰিবেশতন্ত্ৰ	ধানৰ উৎপাদন কৰা মাটি (শতাংশ)	মুঠ ধানৰ উৎপাদন (শতাংশ)	বৈশিষ্ট
জলসিঞ্চিত দ' মাটি	১৫	৩০	মাটি প্ৰস্তুতিৰ সময়ত বোকা কৰি লোৱা হয়। পথাৰৰ চাৰিওফালে আলি থাকে। ধানৰ গা-গছ বৃদ্ধিৰ সময়ত পানী দিয়া হয়। অধিকাংশ মাটিত বড়ো ধানৰ খেতি কৰা হয়।
বৰষুণ নিৰ্ভৰশীল দ' মাটি	৪০	৬৫	জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা নাথাকে বাবে বৰষুণ আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে মাটি বোকা কৰা হয়। পথাৰৰ চাৰিওফালে আলি থাকে। কৃষিকালৰ কিছু সময় পানীৰে পথাৰ বুৰাই ৰখা হয়। উৎপাদনৰ তাৰতম্য দেখা যায় অধিকাংশ মাটিত শালি ধানৰ খেতি কৰা হয়।
বৰষুণ নিৰ্ভৰশীল বাম মাটি	৫	৫	গুৰুতৰ মাটিত কোনো আলি নাথাকে। পৰিবেশতন্ত্ৰৰ তাৰতম্য অধিক। বহুতো সমস্যা থাকে। অধিকাংশ মাটিত আছ ধানৰ খেতি কৰা হয়।

Assam Agribusiness and Rural Transformation Project (APART)

The World Bank is the funding agency of APART. Department of Agriculture, Assam is the nodal department for implementation of APART. ARIAS Society is the State level coordinating and monitoring agency for APART. Assam Agricultural University is the leading Agricultural University of the State and implementing agency of APART, imparting research and scientific support. International Rice Research Institute (IRRI) is the rice global leader providing technical and hand-holding support in the implementation of APART.

The opinions expressed in this publication are those of the authors. They do not purport to reflect the opinions or views of the IRRI. Attribution - Non Commercial-Share Alike 3.0 (Unported)